

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„ПОГРЕБНЕ УСЛУГЕ”

Бр. 8719

24-06-2022

год.

БЕОГРАД, Рузвелтова 50

***ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ
ЗА 2021. ГОДИНУ***

ЈКП „Погребне услуге“ Београд

Београд, јун 2022. године

САДРЖАЈ

1. КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (ДЕЛАТНОСТИ) И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРЕДУЗЕЋА	3
2. СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА.....	4
2.1. Приходи	5
2.1.1. Приходи основне делатности.....	5
2.1.2. Приход од продаје трговинске робе	6
2.1.3. Приходи грађевинско-каменорезачке делатности	6
2.1.4. Приходи од читуља (Политика и Новости)	6
2.1.5. Приходи од донација	7
2.1.6. Приходи од закупнина.....	7
2.1.7. Приходи од камата	7
2.1.8. Приходи од додатно остварених бонуса код добављача.....	7
2.1.9. Остали приходи	7
2.1.10. Приходи од усклађивања вредности имовине.....	8
2.2. Расходи	8
2.2.1. Трошак набавне вредности трговачке робе	8
2.2.2. Трошак материјала за израду	8
2.2.3. Трошкови енергије	8
2.2.4. Трошкови радова грађевинско-каменорезачке радионице	9
2.2.5. Трошкови инвестиционог одржавања објекта и опреме	9
2.2.6. Трошкови текућег одржавања.....	10
2.2.7. Трошкови зарада (брuto 2).....	10
2.2.8. Трошкови привремених послова (Повремени послови, Уговори о делу, Омладинске задруге итд...).....	11
2.2.9. Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора.....	11
2.2.10. Трошкови превоза радника	11
2.2.11. Остали лични расходи	11
2.2.12. Трошкови амортизације.....	12
2.2.13. Трошкови непроизводних услуга	12
2.2.14. Остали непоменути расходи	13
2.2.15. Отписи и расходи	14
2.2.16. Ефекти примене МСФИ 16	15
3. УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ	16
3.1. Улагања у основна средства	16
3.2. Улагања у инвестиционо одржавање.....	17
4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	18
5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИКУ	18
5.1. Тржишни ризик.....	18
5.2. Ризик ликвидности	19
5.3. Кредитни ризик.....	19
6. ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ СТАЊА	19
7. ЗАКЉУЧАК	21
8. НЕФИНАНСИЈСКО ИЗВЕШТАВАЊЕ	22
8.1. Мисија предузећа.....	22
8.2. Визија предузећа.....	22
8.3. Циљеви предузећа	23
8.4. Запослени	23
8.5. Купци и добављачи	24
8.6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ	24

1. КРАТАК ОПИС ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (ДЕЛАТНОСТИ) И ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ПРЕДУЗЕЋА

Решењем Скупштине града Београда број 3-566/89-XXVII-01 од 21.12.1989. организована је Комунална радна организација „Погребне услуге“, којој се оснивачким актом поверава обављање комуналне делатности уређења и одржавања гробаља и сахрањивања умрлих.

Јуна 1998. године Решењем Привредног суда у Београду VI-Fi 7991/98 извршено је усклађивање правног лица са Законом о предузећима и промењен назив у јавно комунално предузеће „Погребне услуге“.

Решењем број БД 473/2005 од 22. јуна 2005. године ЈКП „Погребне услуге“ уписано је у регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре.

- Пословно име: Јавно комунално предузеће „Погребне услуге“
- Седиште предузећа налази се у Београду, Рузвелтова 50 (општина Звездара)
- Шифра делатности: 9603 – погребне и сродне делатности
- Матични број предузећа: 07049455
- ПИБ: 100133006
- Код Управе за трезор града Београда (филијала Палилула) Предузеће је регистровано као КЈС 7, ЈББК 82033
- Предузеће је према завршном рачуну класификовано у велико правно лице и Рачуноводственим политикама дефинисано је да примењује потпуне МСФИ.

Предузећу је од стране Оснивача поверено да обавља комуналну делатност од посебног друштвеног интереса у области сахрањивања умрлих лица. Предузеће у оквиру комуналне делатности врши:

- погребне услуге – сахране и кремације преминулих лица,
- превоз посмртних остатака умрлог од места смрти до мртвачнице на гробљу или до крематоријума,
- управља, уређује и одржава 10 градских гробаља,
- продаје погребну опрему и цвеће,
- обавља каменорезачке радове и услуге.

Поред тога, предузеће обавља и друге делатности које су у функцији основне, као:

- изградња гробница,
- уређење земљишта за изградњу гробаља и дислокацију постојећих,
- радови на санацији објеката и друге делатности које су утврђене Статутом Предузећа.

Полазећи од делатности коју Предузеће обавља, а у циљу ефикаснијег и економичнијег извршавања послова и радних задатака, Предузеће обавља послове у оквиру 4 сектора:

1. Сектор за основну делатност,
2. Сектор за развој, инвестиције и одржавање,
3. Сектор за економско-финансијске и комерцијалне послове
4. Сектор за правне, персоналне и опште послове,

а преко организационих јединица које су стручно-технички припремљене за одређене групе послова.

Управљање Предузећем организовано је као једнодомно. Органи Предузећа су:

- Надзорни одбор
- Директор

Надзорни одбор чине:

- председник и један представник Оснивача, и
- један представник запослених у Предузећу.

Предузеће је у 2021. години остварило бруто добит од 228.779. хиљада динара, што је за 141.389. хиљада динара више у односу на 2020. годину (када је остварена бруто добит у износу од 87.390. хиљада динара). Након извршеног обрачуна текућег и одложених пореза, нето добит за 2021. годину износи 177.985. хиљада динара, и већа је у односу на 2020. годину за 138.937. хиљада динара, а у односу на Програм пословања за 2021. годину за 130.974. хиљаде динара.

У годишњем извештају о пословању остварени финансијски резултат пословања за 2021. годину биће упоредно приказан са резултатом пословања у 2020. години и планираним резултатом исказаним у Програму пословања за 2021. годину.

2. СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА

Табела 1. Структура прихода и расхода

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	план 2021	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
	Укупни приходи					
1	Од основне делатности	1.234.484	1.413.990	1.151.600	114,54	122,78
2	Од продаје трговинске робе (са услугом дораде)	550.952	640.208	463.415	116,20	138,15
3	Од грађевинско - каменорезачке делатности	625.991	731.048	598.200	116,78	122,21
4	Од читуља (Политика и Новости)	62.345	61.095	56.000	98,00	109,10
5	Од донација	23.339	22.818	23.000	97,77	99,21
6	Од закупнина	10.663	11.374	10.700	106,67	106,30
7	Од камата	840	1.205	120	143,45	1004,17
8	Од бонуса добављача	925	966	920	104,43	105,00
9	Остали непоменути приходи	24.172	26.747	10.928	110,65	244,76
10	Приходи од усклађивања вредности имовине	505	727	0	143,96	
11	С в е г а :	2.534.216	2.910.178	2.314.883	114,84	125,72
	Укупни расходи					
I.	Набавна вредност трговинске робе, трошкови материјала и производних услуга (збир од 1 до 9)	963.892	1.109.167	914.601	115,07	121,27
1	Набавна вредност трговинске робе	255.766	321.356	212.531	125,64	151,20
2	Трошкови материјала за израду (основног и помоћног)	273.927	330.929	264.244	120,81	125,24
3	Трошкови осталог материјала	50.760	57.258	65.700	112,80	87,15
4	Трошкови електричне енергије	16.227	21.893	16.500	134,92	132,68
5	Трошкови горива и осталих енергената	41.206	51.163	45.700	124,16	111,95
6	Трошкови транспортних услуга, ПТТ, телефона, Интернета итд.	19.908	19.784	20.750	99,38	95,34
7	Трошкови грађевинско - каменорезачке радионице	174.664	158.596	162.056	90,80	97,86
8	Трошкови инвестиционог одржавања	102.673	114.417	92.600	111,44	123,56
9	Трошкови текућег одржавања	28.761	33.771	34.520	117,42	97,83
II.	Трошкови зарада, накнада и остали лични расходи (збир од 10 до 15)	805.211	915.103	903.285	113,65	101,31
10	Трошкови зарада - бруто 2	622.958	727.363	738.920	116,76	98,44
11	Трошкови привремених послова (Угов. о делу, Омлад. задруге, Војска)	109.481	104.296	70.865	95,26	147,18
12	Трошкови накнаде члановима Управног и Надзорног одбора	1.226	1.226	1.227	100,00	99,92

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	план 2021	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
13	Трошкови бруто превоза радника	38.077	40.383	40.000	106,06	100,96
14	Трошкови службених путовања	1.320	1.585	2.630	120,08	60,27
15	Остали лични расходи	32.149	40.250	49.643	125,20	81,08
III.	<i>Остали трошкови (збир од 16 до 29)</i>	677.723	657.129	441.690	96,96	148,78
16	Трошкови стручног усавршавања запослених	1.436	961	2.000	66,92	48,05
17	Трошкови закупнине	8.839	1.381	8.200	15,62	16,84
18	Трошкови рекламе и пропаганде	416	354	850	85,10	41,65
19	Трошкови амортизације	150.473	180.365	165.000	119,87	109,31
20	Трошкови читуља - Политика и Новости	53.074	51.509	48.720	97,05	105,72
21	Трошкови непроизводних услуга	132.071	178.441	150.070	135,11	118,91
22	Трошкови репрезентације	2.593	2.635	2.600	101,62	101,35
23	Трошкови осигурања	4.219	5.056	5.000	119,84	101,12
24	Трошкови провизија	8.374	10.196	7.700	121,76	132,42
25	Трошкови огласа	16.734	15.595	17.400	93,19	89,63
26	Трошкови камата	1.026	547	3.000	53,31	18,23
27	Остали непоменути расходи	296.147	199.979	28.500	67,53	701,68
28	Отписи материјала, робе, цвећа и потраживања	1.700	9.618	2.650	565,76	362,94
29	Негативни ефекти процене основних средстава	621	492	0	79,23	
30	С в е г а (I + II + III) :	2.446.826	2.681.399	2.259.576	109,59	118,67
31	Бруто финансијски резултат (11-30)	87.390	228.779	55.307	261,79	413,65
32	Порески расход периода	55.526	59.938	8.296	107,95	722,49
33	Одложени порески расходи периода	0	0	0		
34	Одложени порески приходи периода	7.184	9.144	0	127,28	
35	Нето финансијски резултат (31-32-33+34)	39.048	177.985	47.011	455,81	378,60

2.1. Приходи

Остварени приходи у 2021. години износе 2.910.178. хиљада динара, и у односу на 2020. годину већи су за 14,84% или за 375.962. хиљаде динара. У односу на планиране приходе за 2021. годину, остварени приходи су већи за 25,72%, односно 595.295. хиљада динара.

Евидентан је значајан раст укупних прихода, што је последица пандемије Ковид 19. Наредна анализа ће показати да су највише расли приходи везани за сахране (приходи од основне делатности, од продаје трговинске робе, од грађевинско – каменорезачке делатности, и од читуља - Политика и Новости). Остали приходи су, из истог разлога, спорије расли или опадали (са изузетком прихода који имају спорадични карактер, и тешко се могу поредити).

2.1.1. Приходи основне делатности

Пружањем комуналних услуга сахрањивања и одржавања гробаља ЈКП „Погребне услуге“ остварује најзначајнији део прихода. У 2021. години приход од основне делатности већи је за 14,54% у односу на 2020. годину, што највећим делом кореспондира са повећањем физичког обима услуга, пошто у посматраном период у није било повећања цена истих. Последње повећање цена услуга основне делатности било је објављено у Службеном листу града Београда бр. 70 од 05.08.2019. године. Нови Ценовници основних и осталих услуга ЈКП „Погребне услуге“ почели су да се примењују од 07.08.2019. године. У структури укупних прихода учешће прихода од основне делатности у 2021. години износило је 48,59%, што је за 0,12 индексних поена мање у односу на исти показатељ 2020. године.

У односу на приходе исказане у Програму пословања за 2021. годину, остварени приход основне делатности већи је за 22,78%, односно за 262.390. хиљ. динара.

Табела 2. Број извршених сахрана и кремација

РБ	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	план 2021	индекс 4/3	индекс 4/5
1	2	3	4	5	6	7
1	Број сахрана	12.016	14.504	10.400	120,71	139,46
2	Број кремација	3.319	3.678	2.800	110,82	131,36
3	Укупно (1+2)	15.335	18.182	13.200	118,57	137,74
4	Број смештаја урни	2.647	3.338	2.600	126,11	128,38

Број извршених сахрана и кремација у 2021. години већи је за 2.847, или 18,57% у односу на 2020. годину. У односу на број очекиваних сахрана и кремација исказан у Програму пословања, број извршених сахрана и кремација је већи за 4.982, или 37,74%.

Број смештаја урни већи је за 691, или 26,11% у односу на 2020. годину. У односу на Програм пословања за 2021. годину, исти је већи за 738, што чини 28,38%.

Из табеле се може приметити да је физички обим активности далеко већи и у односу на претходну годину, и у односу на план. То је последица пандемије Ковид 19, за коју се није могла предвидети смртност, као ни период трајања. ЈКП „Погребне услуге“ је успело да наведено повећање физичког обима активности одради са расположивом радном снагом.

2.1.2. Приход од продаје трговинске робе

У укупном приходу овај приход учествује са 22,00%. Њега чини приход од продаје погребне опреме и цвећа, приход од дораде погребне опреме, као и приход кафе кухиње.

Приход од продаје трговинске робе у односу на 2020. годину већи је за 16,20%, односно за 89.256. хиљада динара. У односу на приход планиран у Програму пословања за 2021. годину исти је већи за 38,15%, односно за 176.793. хиљаде динара.

Проценат учешћа продате наше опреме за сахране на гробљима нашег предузећа у 2021. години био је 51,70%, што је нешто мање у односу на 2020. годину, када је исти износио 54,20%.

2.1.3. Приходи грађевинско-каменорезачке делатности

Приходи грађевинско – каменорезачке делатности односе се на приходе од продаје гробница, споменика, розаријума, колумбаријума и разних услуга каменорезачке радионице. Ови приходи су у 2021. години у односу на 2020. већи за 16,78%, односно за 105.057. хиљ. динара. У односу на Програм пословања за 2021. годину исти су већи за 22,21%, односно за 132.848. хиљ. динара. У структури укупних прихода учешће прихода од грађевинско – каменорезачке групе повећало се за 0,42 индексна поена.

Наиме, у питању су радови који се уговарају независно од редовних активности – сахрана и кремација, тако да се никад не може тачно предвидети колико ће се уговорити и остварити прихода по овом основу.

2.1.4. Приходи од читуља (Политика и Новости)

У укупном приходу овај приход учествује са 2,10%. Приходи по овом основу у 2021. години износили су 61.095. хиљада динара, и мањи су у односу на 2020. годину за 1.250. хиљада динара, или за 2,00%.

На основу уговора склопљеног са дневним листовима „Политика“ и „Вечерње новости“, сервисна служба ЈКП „Погребне услуге“ преузима од странака текст за читуље и за то наплаћује услугу по ценовнику. По истеку месеца на рачуне поменутих дневних листова преносе се средства умањена за 10% (Новости), односно 18% (Политика). Расходи по овом основу износили су у 2021. години 51.509. хиљ. динара, што је за 1.565. хиљада динара, односно 2,95% мање у односу на 2020. годину. Чист приход по овом основу у 2021. години износио је 9.586. хиљ. динара, што је за 315. хиљ. динара више у односу на 2020. годину.

2.1.5. Приходи од донација
 Приходи по овом основу износе 22.818, хиљада динара, и учествују у структури укупних прихода са 0,78%. Ови приходи се односе на амортизацију основних средстава чију је набавку финансирао Скупштина града.

Приходи од донација у 2021. години у односу на претходну годину мањи су за 2,23%, а за 0,79% су мањи у односу на Програм пословања за 2021. годину.
 По важним рачуноводственим политикама приходи по основу условљених донација су државна дољивања и давања, у финансијским извештајима објектована према одредабама МРС 20 став 7 и 39, и признају се као приход периода који је потребно повезати са трошковима који настају смањем вредности дољених средстава применом пропорционалне методе током њиховог очекиваног века употребе.

2.1.6. Приходи од закупнина

Приходи по овом основу односе се на цвѐаре и земљиште дато у закуп за антѐске стубове, и у 2021. години су већи у односу на исту величину у 2020. Наиме, исти су за 711, хиљада динара, односно за 6,67% већи у односу на 2020. годину, а 6,30% у односу на Програм пословања за 2021. годину.

2.1.7. Приходи од камата

Приходи по овом основу односе се на камате на средства по виђену код пословних банака, као и на камате по добијеним судским споровима. Исти су у 2021. години већи у односу на 2020. годину за 365, хиљада динара.

2.1.8. Приходи од додатно остварених бонуса код добављача

Приходи од додатно остварених бонуса код добављача износе 966, хил., динара, и односе се на попуст на маркице за превоз.

2.1.9. Остали приходи

У укупном приходу овај приход учествује са 0,92%. Приходи по овом основу у 2021. години износили су 26.747, хиљада динара, и већи су у односу на 2020. за 2.575, хиљада динара, или за 10,65%. Структура ових прихода је следећа:

Табела 3. Остали приходи

у хиљадама динара

р/б	опис	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Приходи од уверења	10	2.389	23.890,00
2	Приходи од прикупљања докумената	1.572	90	5,73
3	Приходи од услуга сервисне службе - 20%	11.257	14.109	125,34
4	Позитивне курсне разлике, ревалор. стаменних кредита	5	60	1.200,00
5	Приход од продаје основних средстава	1.011	945	93,47
6	Добити од продаје материјала	861	587	68,18
7	Вишкови материјала	0	267	
8	Вишкови робе и цвѐа	0	1	
9	Вишкови готовине и хартија од вредности	0	14	
10	Наплаћена отписана потраживања	270	13	4,81
11	Прих. од укидања резервисања за отпремине и јубилеје	6.151	7.298	118,65
12	Прих. од укидања резервисања судских спорова	0	0	
13	Накнада штете од осигурања	2.718	329	12,10
14	Накн. утврђ. приходи из ранијих година	1	59	5.900,00
15	Ванредни приходи	316	586	185,44
Укупно:		24.172	26.747	110,65

Највећи део осталих прихода односи се на приходе од услуга сервисне службе са 20% ПДВ-а, приходе од уверења, као и на приходе од укидања резервисања за отпремнине и јубилеје, који су прокњижени на основу актуарског обрачуна резервисања за отпремнине и јубиларне награде на дан 31.12.2021. године.

2.1.10. Приходи од усклађивања вредности имовине

Приходи по овом основу износе 727. хиљ. динара, и односе се на поврат дела блокираних средстава Универзал банке.

2.2. Расходи

Расходи настали у 2021. години у износу од 2.681.399. хиљада динара већи су за 234.573. хиљаде динара, односно за 9,59% у односу на исту величину у 2020. години. У поређењу са расходима планираним у Програму пословања већи су за 421.823. хиљаде динара, односно за 18,67%. У наставку ће се коментарисати најзначајнији расходи приказани у табели 1.

2.2.1. Трошак набавне вредности трговачке робе

У 2021. години овај трошак је у односу на претходну годину већи за 25,64%, или за 65.590. хиљада динара, док је у односу на исту величину планирану Програмом пословања за 2021. годину већи за 51,20%. Кретање овог трошка кореспондира са приходом од продаје трговачке робе.

2.2.2. Трошак материјала за израду

Трошак материјала за израду у 2021. години већи је у односу на 2020. годину за 20,81%, и осим материјала за споменике односи се и на материјал за инвестиционо одржавање гробаља (камен за поплочавање, шљунак, песак, цемент, бетон, арматура, и др.), као и на трошак помоћног материјала. У односу на Програм пословања за 2020. годину исти је већи за 25,24%.

У структури залиха највећи део односи се на основни материјал - мермер и камен 222.845. хиљ. динара.

2.2.3. Трошкови енергије

Табела 4. Трошкови енергије

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Утрошени нафтни деривати	26.371	30.042	113,92
2	Утрошена остала горива (трошкови огрева)	7.228	11.132	154,01
3	Утрошена електрична енергија	16.227	21.893	134,92
4	Утрошен пропан - бутан	7.607	9.989	131,31
	У к у п н о :	57.433	73.056	127,20

Трошкови нафтних деривата су порасли 13,92% у односу на претходну годину, што кореспондира са повећаним физичким обимом услуга основне делатности, као и са повећањем прихода од транспортних услуга (26,65%).

Трошкови електричне енергије су у 2021. години имали значајан раст у односу на 2020. Повећања цена није било, тако да је у питању већа потрошња. Наиме, после дужег времена пуштен је у функцију део објекта Сабирне капеле на Новом Бежанијском гробљу, где су привремено пресељене све службе из Капеле у Делиградској која је у току године комплетно реконструисана. Осим тога, и поједине службе са других гробаља су пресељене у Сабирну капелу (централни магацин камена, магацин погребне опреме, продавница 1, транспорт и механичарска радионица), како би се остали објекти ослободили за друге намене (радничке

просторије на Новом гробљу), а хангар на Централном гробљу је срушен (на том простору ће бити изграђене нове гробнице и осаријум).

Пошто се лож уље за грејање, као и пропан – бутан за потребе крематоријума набављају у већим количинама и складиште у подземним цистернама, дешава се да набавке ових енергената буду нешто веће или мање у односу на претходни период. Наиме, исти се у моменту набавке одмах стављају на трошак, њихове залихе се не воде кроз материјално књиговодство и не пописују се (исказивање утрошка било би јако компликовано).

2.2.4. Трошкови радова грађевинско-каменорезачке радионице

Табела 5. Трошкови грађевинско – каменорезачке радионице

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Трошкови израде гробница	153.731	119.755	77,90
2	Трошкови израде гробних места	11.712	27.994	239,02
3	Изградња осаријума	0	3.960	
4	Набавна вредност враћених гробница, розаријума и колумбаријума	9.221	6.887	74,69
	У к у п н о :	174.664	158.596	90,80

Ставке 1., 3. и 4. табеле односе се на изградњу гробница. Трошкови изградње гробница се односе на ископ и бетонирање подземног дела на који се касније поставља споменик тј. облаже се каменом.

Трошкови изградње нових гробних места први пут су се појавили у 2011. години. Уређење нових парцела подразумева:

- трошкове изградње бетонских оквира дубине око 30 цм којима се оивичавају гробна места,
- трошкове израде пратеће инфраструктуре (приступне стазе, вода, канализација),
- трошкове озелењавања парцеле, и др.

До 2010. године Оснивач је сносио ове трошкове, који су врло високи, а не наплаћују се од странака, да би од 2011. године на захтев Оснивача ЈКП „Погребне услуге“ финансирало ове радове. Напомињемо да су ово расходи који нису имали одговарајуће приходе, и у целости су оптерећивали укупан приход предузећа, све до одобрења Оснивача да се трошкови изградње гробног места наплаћују (истина, по симболичној цени).

Од 15.11.2014. године уведена је нова шифра „Трошкови изградње гробног места“ – 17.727,27 динара (19.500,00 са ПДВ-ом), што је далеко испод економске цене коштања и на овај начин се делимично надокнађује трошак изградње гробних места.

Из табеле можемо да приметимо да трошкови изградње гробница и гробних места нису упоредиви у односу на претходну годину. Наиме, динамика изградње гробница и гробних места зависи од потреба за истим, и није уједначена из године у годину. Изградња осаријума (костурнице) предузима се по потреби, а исти служи за одлагање костију из гробних места која се (уз сагласност породица) празне и ослобађају за поновну употребу. Што се тиче набавне вредности враћених гробница, розаријума и колумбаријума, овакве трансакције су спорадичне и у великој мери варирају из године у годину, те је из тог разлога веома тешко међусобно поредити ову врсту трошкова.

2.2.5. Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме

Трошкови инвестиционог одржавања објеката и опреме у 2021. години износе 114.417. хиљада динара, и већи су за 11.744. хиљаде динара, односно за 11,44% у односу на 2020. годину. Ови трошкови се финансирају из сопствених средстава, и искључиво зависе од финансијских могућности. Структура истих је ближе одређена у табели 13 – ставке од 1 до 11

односе се на инвестиционо одржавање објеката, а ставке од 12 до 22 односе се на инвестиционо одржавање опреме.

2.2.6. Трошкови текућег одржавања

Табела 6. Трошкови текућег одржавања

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Трошкови материјала за текуће одржавање - средства за хигијену	7.285	9.271	127,26
2	Трошкови воде и канализације	5.370	6.586	122,64
3	Трошкови одношења смећа	4.622	4.496	97,27
4	Трошкови услуга Димничара	96	86	89,58
5	Трошкови чишћења просторија	11.388	13.332	117,07
	У к у п н о :	28.761	33.771	117,42

Трошкови текућег одржавања у 2021. години износе 33.771. хиљаду динара, и већи су у односу на 2020. годину за 17,42%, или за 5.010. хиљада динара.

Највећи раст имали су трошкови средстава за хигијену, трошкови воде и канализације, као и трошкови чишћења просторија. На нивоу претходне године били су трошкови одношења смећа, док су трошкови услуга Димничара били нижи у односу на претходну годину.

Значајно је напоменути да одређени послови у оквиру основне делатности предузећа (спремање умрлих, ексхумације, превоз покојника) захтевају висок степен хигијене ради заштите запослених од заразе. Осим тога, пандемија Ковид 19 проузроковала је додатне трошкове одржавања хигијене (дезинфекција просторија, набавка маски, рукавица, и средстава за дезинфекцију).

Део повећања трошкова воде односи се на повећање цена 5% од почетка године, а остатак се односи на повећану потрошњу (инвестициони радови, и др.)

Што се тиче трошкова чишћења просторија, исти су повећани због активирања објекта Сабирне капеле на Новом Бежанијском гробљу.

2.2.7. Трошкови зарада (брutto 2)

Зараде запослених су контролисане од стране Оснивача – Скупштине града. Закључком Градоначелника месечно се утврђује износ за исплату зарада, а у оквиру годишњег износа утврђеног Програмом пословања. У односу на 2020. годину трошак зарада (брutto 2) у 2021. години већи је за 16,76% или за 104.405. хиљада динара.

Наведено повећање трошкова зарада везано је за повећање масе зарада по два основа:

- пријем 30 нових радника (25 гробара и 5 спремача умрлих) по Програму пословања за 2021. годину, што је за 5,94% више у односу на претходни број запослених (505),
- повећање висине зараде за 10% по Ребалансу за 2021. годину. Исто је почело да се примењује од марта 2021., с обзиром да је Ребаланс усвојен од стране Оснивача 12.03.2021. године.

У 2021. години трошкови зарада су износили 727.363. хиљада динара, што је 27,13% укупних трошкова предузећа. Просечно исплаћена брutto зарада по раднику у 2021. години износи 98.770,93 динара, а нето зарада 71.029,26 динара.

На крају 2021. године предузеће је имало 529 запослених, што је у складу са Планом.

2.2.8. Трошкови привремених послова (Повремени послови, Уговори о делу, Омладинске задруге итд...)

Трошкови по овом основу су у 2021. години мањи су за 4,74%, или за 5.185. хиљада динара у односу на 2020. годину.

Ови радници раде на одржавању хигијене на гробљима, уговарању грађевинско - каменорезачких радова, као сервисни референти, транспортни радници и др. Наведена групација трошкова се из године у годину перманентно повећава (са изузетком 2018., 2020. и 2021., када је део наведених радника примљен у радни однос). Ангажовањем радника по привременим и повременим пословима премошћава се мањак радне снаге који се јавља због смањења броја запослених, повећања обима посла и нових услуга које предузеће врши, као и немогућност пријема нових радника.

Предузеће се бави изузетно осетљивом комуналном делатношћу, а већина радника ангажованих на овај начин ради у основној делатности (гробари, радници на одржавању, транспортни радници итд...) и у продаји погребних услуга (теренски референти, сервисни референти, уговарање грађевинско – каменорезачких радова, итд...). Смањењем броја ангажованих лица по уговорима остали бисмо сигурно без значајног дела прихода, док би чистоћа и безбедност на београдским гробљима била свакако мања.

2.2.9. Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора

Трошкови накнаде члановима Надзорног одбора су у 2021. години били на нивоу 2020. године, као и на нивоу Програма пословања за 2021. годину, што резултира из чињенице да се накнаде по овом основу нису мењале у наведеним годинама, па их је било могуће планирати са великом прецизношћу.

Примања чланова Надзорног одбора су дефинисана Закључком Скупштине града Београда бр. 120-1044/14-С од 18.09.2014. године.

2.2.10. Трошкови превоза радника

Трошкови превоза радника у 2021. години у односу на 2020. годину већи су за 2.306. хиљада динара, односно за 6,06%, а на нивоу су Програма пословања за 2021. годину. Повећање трошкова превоза кореспондира са повећањем броја запослених.

2.2.11. Остали лични расходи

Трошкови по овом основу у 2021. години били су већи за 25,20%, или за 8.101. хиљаду динара у односу на претходну годину. Најзначајнија одступања се односе на:

- Отпремнину за одлазак по социјалном програму, са чиме је везан и обрачун бруто накнаде за годишњи одмор. Наведене величине нису упоредиве између година, јер се исплаћују од случаја до случаја
- Јубиларне награде нису упоредиве, јер су умањене за износ резервисан по актуарском обрачуну, што важи и за отпремнине за одлазак у пензију
- Поклон пакетићи за Нову годину били су већи 27,59%, или 532. хиљаде динара у односу на претходну годину. У питању је повећање појединачне вредности пакетића са 8.000. на 10.000. динара.
- У оквиру ставке 9 табеле 7 (остало) налази се солидарна помоћ за неповољан материјални положај у износу од 24.569. хиљада динара. Иста се исплаћује на основу Анекса II Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и Колективног уговора предузећа. На основу налога Оснивача директор предузећа је донео Одлуку бр. 1-30 од 29.11.2021. године о исплати наведене солидарне помоћи. Иста је исплаћена у целости 25.03.2022. године. Солидарне помоћи и друге исплате дефинисане су Колективним уговором предузећа и Правилником о изменама и допунама правилника солидарној помоћи, превентивним систематским прегледима и здравствено-превентивном одмору.

Табела 7. Остали лични расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Отпремнина за одлазак у пензију, социјални програм	2.322	6.052	260,64
2	Бруто накнада за годишњи одмор	1.079	1.822	168,86
3	Поклон пакетићи за Нову годину	1.928	2.460	127,59
4	Јубиларне награде	649	515	79,35
5	Солидарна помоћ - посмртнина	1.332	2.840	213,21
6	Солидарна помоћ - набавка лекова	205	583	284,39
7	Солидарна помоћ - рехабилитација	0	38	
8	Стипендије	930	977	105,05
9	Остало	23.704	24.963	105,31
	Укупно:	32.149	40.250	125,20

2.2.12. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације су у 2021. години већи за 19,87%, или за 29.892. хиљ. динара у односу на 2020. годину, а у односу на Програм пословања за 2021. годину већи су за 9,31%, односно 15.365. хиљ. динара. Повећање трошкова амортизације кореспондира са повећањем набавке основних средстава (у 2021. години у основна средства је уложено 248.154. хиљ. динара, што је 37,58% више у односу на трошкове амортизације у години). Пошто су наведена улагања у 2020. години каснила због пандемије Ковид 19, део истих је пренет у 2021.

2.2.13. Трошкови непроизводних услуга

Трошкови по овом основу су у 2021. години већи за 35,11%, или за 46.370. хиљада динара у односу на 2020. годину. Њихову структуру ћемо показати у следећој табели:

Табела 8. Трошкови непроизводних услуга

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Трошкови ревизије	200	200	100,00
2	Адвокатске услуге	3.065	4.018	131,09
3	Консалтинг услуге, стручни надзор	1.160	1.130	97,41
4	Здравствене услуге	889	1.331	149,72
5	Озакоњење објеката	0	0	
6	Одржавање софтвера, лиценце Windows	11.278	11.700	103,74
7	Обезбеђење	68.750	83.149	120,94
8	Хемијско чишћење	3.996	4.210	105,36
9	Услуге ДДД	4.170	6.244	149,74
10	Пројекти и сагласности	3.845	2.083	54,17
11	Елаборати и експертизе	996	9.103	913,96
12	Испитивање материјала и опреме	368	966	262,50
13	Керамичке слике	5.794	7.595	131,08
14	Реконст. спомен. и гробн.	8.724	26.031	298,38
15	Ручно и машинско исписивање слова	3.771	5.066	134,34
16	Гребање слике на граниту	351	417	118,80
17	Позлата слова	1.920	4.384	228,33
18	Метална слова	554	282	50,90
19	Микрофилмовање архивске документације	2.720	2.370	87,13
20	GPS - праћење возила	831	1.607	193,38

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
21	Трошкови карактеризације отпада	0	34	
22	Ангажовање радних машина	4.273	3.571	83,57
23	Остале непроизводне услуге	4.416	2.950	66,80
	У к у п н о :	132.071	178.441	135,11

Највећи раст у 2021. у односу на 2020. годину забележили су трошкови елабората и експертиза, трошкови реконструкције споменика и гробница, трошкови испитивања материјала и опреме, трошкови позлате слова, трошкови праћења возила, и др.

Велики број наведених трошкова (консалтинг услуге, стручни надзор, елаборати и експертизе, испитивање материјала и опреме, ангажовање радних машина и др.) је спорадичног карактера, и настају уколико се за њима укаже потреба.

Што се тиче трошкова елабората и експертиза, исти се односе на геодетске елаборате, топографске планове гробаља, санацију клизишта на Лешћу, истраживање јавног мњења, тест безбедности рачунарске мреже, и др.

Трошкови реконструкције споменика и гробница - по налогу комуналне инспекције предузеће је дужно да изврши анкерисање надгробних споменика на гробницама у одређеним парцелама, и доведе у уредно стање поломљене плоче. Динамика ових радова искључиво зависи од финансијских могућности предузећа.

Поједини расходи из групације непроизводних услуга директно кореспондирају са приходима од грађевинско – каменорезачке делатности (пројекти и сагласности везани за изградњу гробница, израда керамичких слика, машинско исписивање слова на споменику, гребање слике на граниту, позлата слова).

2.2.14. Остали непоменути расходи

Трошкови по овом основу су спорадични, а самим тим су неки од њих неупоредиви у односу на 2020. годину. Њихову структуру ћемо показати у следећој табели.

Табела 9. Остали непоменути расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Ексхумације у сврху ослобађања гробних места	150	0	0,00
2	Друмариња, паркинг услуге	543	725	133,52
3	Остала резервисања	266.639	155.732	58,41
4	Дневне новине	57	59	103,51
5	Чланарине	4.719	5.349	113,35
6	Порези	2.733	2.674	97,84
7	Таксе и остали нематеријални трошкови	2.274	3.007	132,23
8	Умањење плата по закону - 10%	0	0	
9	Негативне курсне разлике	19	26	136,84
10	Обезвређење потраживања за стамбене кредите	0	0	
11	Садашња вредност расходованих и продатих ОС	2.651	6.674	251,75
12	Трошкови спора	12.042	14.971	124,32
13	Накнада штете трећим лицима	1.106	1.228	111,03
14	Донације (издаци за хуманитарне, културне, здравствене, образовне, научне и верске намене, за заштиту човекове средине и за спортске намене), донирана основна средства	141	141	100,00
15	Други непословни расходи	988	1.026	103,85
16	Рекреација	618	379	61,33

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
17	Радничке спортске игре	17	1.746	10.270,59
18	Превоз - екскурзије, радничке спортске игре	0	100	
19	Улазнице за културне и спортске манифестације	48	119	247,92
20	Ванредни расходи, Остали непоменути расходи и Ургентни центар	1.402	6.023	429,60
	У к у п н о :	296.147	199.979	67,53

Изузетно висок раст у 2021. у односу на 2020. годину имали су трошкови радничких спортских игара, које због пандемије Ковид 19 у 2020. години нису одржане.

Садашња вредност расходованих основних средстава имала је висок раст због расходовања неколико грађевинских објеката који су срушени:

- барака у Делиградској – на том месту је већ подигнута нова монтажна хала,
- хангар на Централном гробљу – овај простор ће бити искоришћен за изградњу нових гробница и осаријума,
- надстрешница за паркирање возила на Новом гробљу – ту ће такође бити подигнута нова монтажна хала, и др.

Као и код непроизводних услуга, велики број осталих непоменутих расхода је спорадичног карактера, и настају уколико се за њима укаже потреба.

2.2.15. Отписи и расходи

Табела 10. Отписи и расходи

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Директан отпис потраживања	72	484	672,22
2	Расходи материјала	104	291	279,81
3	Расходи залиха робе	219	2.005	915,53
4	Отписи цвећа	853	1.208	141,62
5	Отписи потраживања од купаца преко 365 дана	433	3.402	785,68
6	Обезвређење потраживања по МСФИ 9	19	2.228	11.726,32
7	Обезвређење готовине и готовинских еквивалената	0	0	
	У к у п н о :	1.700	9.618	565,76

Директан отпис потраживања се највећим делом односи на унапред плаћену закупнину иностраног сервера и софтвера (3 године). Уговор са добављачем Modoolar d.o.o. истекао је после годину дана и неће више бити продужаван због измењених планова о начину вођења електронског пословања на интернет мрежи.

Расходи залиха материјала у 2021. години највећим делом се односе на материјал оштећен приликом пресељења централног магацина камена са Централног гробља у Сабирну капелу на Новом Бежанијском гробљу.

Расходи залиха робе односе се на зарђале лимене улошке, оштећене и побуђале гарнитуре, као и 1.500. ПВЦ врећа за покојнике. Вреће се расподељују по здравственим установама и домовима пензионера – укупно 48 адреса. Приликом фактурисања сахране, фактурише се и ПВЦ врећа. Од почетка пандемије Ковид 19 (март 2020.) ради веће безбедности, поједини покојници су стављани у по две вреће, тако да се део истих изгубио.

Отписи цвећа су у 2021. години већи за 41,62%, или за 355. хиљада динара у односу на 2020. годину, и односе се на резано цвеће и зеленило. У односу на укупну набавку 2021. године, вредност отписа износи 2,14%.

Обезвређење потраживања у износу од 3.402. хиљаде динара односи се на отпис потраживања од купаца старијих од 365 дана, преко исправке вредности. Највећи део наведеног трошка у 2021. години односи се на рачуне Удружења крематиста „Огањ“ за 2020. годину (2.560. хиљ. динара). С обзиром на дугогодишњу континуирану сарадњу, потраживања од Огња раније нису давана на обезвређење, јер не постоји сумња везана за њихову наплативост. Међутим, по увођењу корекције потраживања по МСФИ 9 (2020.), обезвређење истих се ради по аутоматизму, независно од тога хоће ли бити наплаћена или не.

У 2020. години први пут је примењена корекција потраживања од купаца по основу МСФИ 9. Наведени Међународни стандард предвиђа евидентирање обезвређења:

- ненаплаћених потраживања старијих од 365 дана (што је рађено и до сада),
- свих осталих ненаплаћених потраживања код којих је прекорачен рок доспећа,
- наплаћених потраживања код којих је утврђено кашњење плаћања.

По овом основу прокњижен је негативан ефекат обезвређења потраживања у износу од 2.228. хиљада динара, што се највећим делом односи на грађевинско – каменорезачке радове. Купци за ову врсту радова су искључиво физичка лица. У највећем броју случајева плаћање наведених радова се уговара на рате, са унапред дефинисаном динамиком плаћања. Извештај о кашњењу плаћања још увек није програмски дефинисан за вишевалутне рачуне, тако да се кашњење показује за све одложене уплате (иако је то уговорено). Осим тога, код ове врсте купаца не ради се обезвређење потраживања старијих преко 365 дана, већ се наплата истих реализује судским путем.

2.2.16. Ефекти примене МСФИ 16

Табела 11. Ефекти примене МСФИ 16

рб	о п и с	у хиљадама динара		
		остварење 2020	остварење 2021	индекс
1	Амортизација некретнина узетих у лизинг	0	8.251	
2	Расходи камата по лизингу	0	531	
	У к у п н о :	0	8.782	

МСФИ 16 се односи на некретнине узете у вишегодишњи лизинг. У нашем случају ради се о просторијама у КБЦ Звездара, КБЦ Земун и КБЦ Бежанијска коса, где имамо испоставе сервисних служби које уговарају сахране преминулих лица у наведеним КБЦ-има. Осим тога, од фирме Тоi тоi d.o.o. узимамо у закуп мобилне тоалете који се постављају по гробљима.

До 31.12.2020. године по овом основу смо имали трошкове закупнине.

Од 01.01.2021. године, са применом МСФИ 16, уместо трошкова закупнине, исказује се трошак амортизације некретнина узетих у лизинг, као и расход камата по лизингу. Трошкови закупнине су применом МСФИ 16 умањени за 8.440. хиљ. динара, тако да је нето ефекат примене Стандарда 342. хиљ. динара.

3. УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ

3.1. Улагања у основна средства

Табела 12. Улагања у основна средства из сопствених средстава

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021
1	Нова рачунарска мрежа	8.846
2	Израда новог сајта	315
3	Софтвер за QR сајтове	840
4	Капела Делиградска - монтажна хала	10.081
5	Капела Делиградска - монтажна портирница	2.009
6	Орловача - саобраћајнице	3.777
7	Орловача - проширење паркинга	14.201
8	Орловача - водовод и канализација	3.138
9	Орловача - реконструкција капела	1.122
10	Орловача - санација новог јавног тоалета	2.811
11	Ново гробље - ограда	287
12	Ново гробље - реконструкција радничких просторија	11.725
13	Централно гробље - потпорни зид код капела	4.661
14	Централно гробље - реконструкција магацина погребне опреме	840
15	Централно гробље - водовод и канализација	1.244
16	Топчидерско гробље - водовод и канализација	10.609
17	Топчидерско гробље - саобраћајнице	7.119
18	Лешће - реконструкција зграде Крематоријума	741
19	Лешће - уређење платоа испред капела	1.835
20	Лешће - саобраћајнице	8.748
21	Лешће - водовод и канализација	4.086
22	Збег - плато за монтажне гараже	76
23	Збег - монтажне гараже	344
24	Нова Бежанија - изградња оградно - потпорног зида	20.730
25	Нова Бежанија - кишна и дренажна канализација	1.506
26	заливни системи по гробљима	5.246
27	ал. столарија по гробљима	415
28	Рампа - Сабирна капела и Капела Делиградска	274
29	2 хладњаче за Капелу у Делиградској	4.855
30	вентилација и климатизација за Капелу у Делиградској	1.991
31	15 возила (6 камиона, 8 комби возила и 1 путничко возило)	34.475
32	аванс за 4 Фордова возила из 2020.	-10.833
33	вишенаменска радна машина Wille	15.345
34	бочна ротациона четка за Wille - 3 ком.	3.780
35	ротациони посипачи соли за Wille - 2 ком.	4.760
36	раоник за снег Wille - 2 ком.	1.870
37	мотокултиватори - 4 ком.	5.420
38	прикључци за трактор (циклон за посипање соли - 2 ком.)	654
39	косачице, тримери, вертикатори, прскалице	1.432
40	CNC машина за гравирање (1 нова машина и ремонт 2 постојеће)	2.311
41	алат - електрични и механички	1.942
42	сервери - 2 ком.	1.997

рб	о п и с	остварење 2021
43	опрема за сервер салу	1.630
44	компјутерска опрема	4.029
45	видео надзор	1.301
46	контејнери - 78 ком.	3.055
47	колица за покојнике - 3 ком.	541
48	намештај	11.356
49	клима уређаји, фрижидери	1.728
50	агрегат	152
51	дувачи лишћа - 5 ком.	344
52	апарати за прање под притиском	132
53	бројач новца	147
54	ручне радио станице - 6 ком.	127
55	ламинатори - 3 ком.	156
56	остало (додатна опрема за возила и тракторе, уређаји за телефонске централе, усисивачи, колица за покојнике, рачунске машине, фотоапарати, итд.)	446
57	Капела Делиградска - реконструкција зграде	25.274
58	КБЦ Земун - ал. врата, олуци	111
У к у п н о :		248.154

Добар остварени финансијски резултат у 2021. години омогућио је да предузеће из сопствених средстава „без динара кредита“, уложи у набавку основних средстава 248.154. хиљаде динара.

3.2. Улагања у инвестиционо одржавање

Табела 13. Улагање у инвестиционо одржавање из сопствених средстава

у хиљадама динара

рб	о п и с	остварење 2021
1	асфалтирање саобраћајница, поплочавање прилаза гробним местима	14.823
2	земљани радови	24.389
3	уређење зелених површина, садња	19.936
4	санација здравственог стања зеленила	2.996
5	санација здравственог стања зеленила	3.106
6	замена штафли на клупама по гробљима	55
7	одржавање објеката	90
8	форекс табле - ознаке по гробљима	237
9	лед расвета	1.001
10	одгушење канализације, црпљење септичких јама	784
11	остало одржавање објеката	8.096
12	одржавање возила	15.065
13	одржавање радних машина	9.578
14	презид и поправке крематоријских пећи	7.895
15	одржавање видео надзора	1.707
16	поправка алата и малих машина	778
17	одржавање хладњача	1.007
18	поправка канцеларијске опреме	559
19	одржавање ТНГ инсталације	525
20	одржавање противпожарних апарата	629

рб	о п и с	остварење 2021
21	одржавање лифтова	13
22	поправке остале опреме	1.149
23	материјал за инвестиционе радове (камен за поплочавање, шљунак, песак, цемент, бетон, арматура, и др.)	11.527
24	реконструкција споменика и гробних места	26.031
У к у п и о :		151.976

4. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

24.03.2022. године Секретаријат за комуналне и стамбене послове је решењима бр. III-02-352-112/2022 и III-02-352-114/2022 именовao Комисију за примопредају Сабирне капеле – мртвачнице, приступног и комеморативног трга са објектима у комплексу на Новом Бежанијском гробљу, ГО Нови Београд. Комисија је формирана од стране представника Секретаријата за комуналне и стамбене послове, Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу Београда, као и ЈКП „Погребне услуге“.

25.03.2022. године Комисија је Записницима бр. III-02-352-112/2022 и III-02-352-114/2022 извршила примопредају на одржавање и управљање ЈКП „Погребне услуге“ следећих објеката:

- Објекта Сабирне капеле – мртвачнице на Новом Бежанијском гробљу, ГО Нови Београд, укупне површине 3.846,73 м² (главни објекат, енергана и две портирнице)
- Објекта приступног и комеморативног трга са објектима у комплексу на Новом Бежанијском гробљу, Бежанијска коса, ГО Нови Београд.

5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИКУ

Предузеће је у свом редовном пословању различитом обиму изложено одређеним финансијским ризицима, и то:

- Тржишном ризику (који обухвата: ризик од промене курса страних валута, ризик од промене каматних стопа и ценовни ризик),
- Ризику ликвидности и
- Кредитном ризику.

5.1. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик промена у тржишним ценама као што су: девизни курсеви, каматне стопе и цене инструмената капитала, које могу имати негативан ефекат на приходе предузећа. Циљ управљања тржишним ризиком је контрола изложености тржишном ризику у оквиру прихватљивих параметара, уз остварење оптималног приноса.

Предузеће није изложено ризику од промене курса страних валута.

Предузеће није изложено ризицима кроз ефекте промене висине тржишних каматних стопа на финансијску позицију, резултата пословања и токове готовине. У 2021. години нису коришћени дугорочни, као ни краткорочни кредити од банака.

Предузеће је, такође, изложено ризику од промене цена јер се суочава са нелојалном конкуренцијом која урушава легално тржиште погребних производа и услуга. Предузеће већ неколико година покушава преко надлежних органа града Београда (Комунална полиција, Саобраћајна полиција, Секретаријат за здравство итд...), али и сопствених служби (обезбеђење, теренска контрола, каменорезачка служба итд...), да спречи „сиво-црно“ тржиште погребних производа и услуга:

- спрега између здравствених радника (мртвозораца) и посредничких погребних агенција, које има за последицу злоупотребу породице којој је неко преминуо.
- илегални продавци цвећа испред наших гробаља
- огроман број илегалних „продаваца“ које ангажују приватни каменоресци који нуде каменорезачке услуге делећи флајере, пресрећући грађане на нашим гробљима када на њих долазе, или чак и приликом саме сахране.

Све ово има за последицу злоупотребу наших грађана када им је најтеже, односно када им неко премине, али и директно утиче на легалне приходе предузећа, тј. државе и града Београда, јер предузеће послује поштујући све позитивне прописе ове земље.

5.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља ризик да предузеће неће бити у стању да измири своје финансијске обавезе по њиховом доспећу.

Приступ Предузећа управљању ризиком ликвидности има за циљ да се увек обезбеди, у мери у којој је то могуће, адекватна ликвидност за измирење обавеза по њиховом доспећу, како под уобичајеним, тако и под ванредним околностима без настанка неприхватљивих губитака или ризика од нарушавања репутације Друштва.

Предузеће прати новчане приливе од потраживања, заједно са очекиваним новчаним одливима по основу обавеза. Предузеће измирује своје обавезе у складу са Законом о роковима и начину плаћања у комерцијалним трансакцијама.

5.3. Кредитни ризик

Кредитним ризиком се управља предузимањем одговарајућих активности и мера на нивоу предузећа, као што је праћење динамике наплате потраживања од купаца.

Не постоји значајна концентрација ризика, будући да Предузеће има широку базу купаца који су неповезани са појединачно малим обавезама према предузећу. Учешће највећег појединачног купца (Удружење крематиста „Огањ“) не прелази 2% (0,93% у 2021. години) укупног прихода од продаје.

У циљу обезбеђења наплате предузеће предузима меру покретања судског поступка.

6. ПОКАЗАТЕЉИ ФИНАНСИЈСКОГ СТАЊА

Предузеће се у 2014. години Рачуноводственим политикама определило за приходовни приступ државних додељивања за улагања оснивача за које не постоји валидна документација за повећање улога у капиталу.

На основу наведеног, евидентиране су обавезе за државна додељивања на конту 495 (примљене донације за инвестиције и основна средства), које по свом карактеру нису обавезе у правом смислу. До 2020. године исте су биле садржане у укупним краткорочним обавезама (АОП 0442 Биланса стања), док су у 2021. ове обавезе посебно исказане на АОП-у 0430. АОП 0431 (Краткорочна резервисања и краткорочне обавезе) их не садржи. Израчунати показатељи не садрже обавезе за државна додељивања.

У питању су следећи показатељи:

- задужености,
- ликвидности и
- покрића.

У наредном прегледу направићемо паралелу између показатеља у 2020. и 2021. години.

2020.

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАДУЖЕНОСТИ		хиљ. динара Референтна вредност
Укупна задуженост (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе + Одложене пореске обавезе) / Укупна актива)	0,20	мање од 0,85
Краткорочна задуженост (Краткорочне обавезе/ Укупна актива)	0,14	мање од 0,85

ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ		Референтна вредност
Ликвидност I степена (Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе)	0,77	минимум 0,05
Ликвидност II степена (Обртна имовина - Залихе / Краткорочне обавезе)	0,95	веће од 1
Ликвидност III степена (Обртна имовина / Краткорочне обавезе)	1,76	веће од 1

ПОКАЗАТЕЉИ ПОКРИЋА		Референтна вредност
Нето обртна средства (Обртна имовина - Краткорочне обавезе)	286.599	веће од 0

Према билансним показатељима предузеће може да се класификује у
"А" категорију

2021.

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАДУЖЕНОСТИ		хиљ. динара Референтна вредност
Укупна задуженост (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе + Одложене пореске обавезе) / Укупна актива)	0,19	мање од 0,85
Краткорочна задуженост (Краткорочне обавезе/ Укупна актива)	0,14	мање од 0,85

ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ		Референтна вредност
Ликвидност I степена (Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе)	1,18	минимум 0,05
Ликвидност II степена (Обртна имовина - Залихе / Краткорочне обавезе)	1,30	веће од 1
Ликвидност III степена (Обртна имовина / Краткорочне обавезе)	2,03	веће од 1

ПОКАЗАТЕЉИ ПОКРИЋА		Референтна вредност
Нето обртна средства (Обртна имовина - Краткорочне обавезе)	431.782	веће од 0

Према билансним показатељима предузеће може да се класификује у
"А" категорију

Из прегледа се може видети да дугорочна задуженост у 2021. години у односу на 2020. опада, а краткорочна задуженост стагнира. Сви показатељи ликвидности расту у 2021. години, као и нето обртна средства.

Наредна табела ће поближе објаснити кретање најзначајнијих позиција краткорочне имовине и краткорочних обавеза које утичу на показатеље ликвидности и покрића:

Табела 14. Упоредни преглед најзначајнијих позиција краткорочне имовине и обавеза

у хиљадама динара

АОП	опис	2020	2021	индекс 2021 / 2020
0031	залихе	305.692	303.600	99,32%
0038	потраживања по основу продаје	12.137	13.052	107,54%
0057	готовина и готовински еквиваленти	291.022	496.644	170,66%
	део краткорочне имовине (АОП 0031 + 0038 + 0057)	608.851	813.296	133,58%
0431	краткорочне обавезе	378.630	420.916	111,17%

Из табеле можемо да уочимо бржи раст краткорочне имовине од краткорочних обавеза (обавеза из редовног пословања). У оквиру краткорочне имовине примећујемо да је највећи пораст имала готовина, потраживања по основу продаје су имала мањи раст, док су залихе имале незнатан пад. Све ово указује на раст показатеља ликвидности, као и покрића.

7. ЗАКЉУЧАК

Током 2021. године настављен је тренд материјално-финансијског пословања који је остварен у протеклих 14 година. Остварени резултати могу се укратко сумирати на следећи начин:

1. Приход предузећа је 3,5 пута већи у 2021. години у односу на 2008. (2,9 милијарди динара у 2021. у односу на 820. милиона у 2008.), при приближно истом броју годишњих сахрана. Значајно повећање прихода је последица интензивне и коректне борбе менаџмента са нелојалном конкуренцијом на тржишту погребне опреме и каменорезачких услуга - значајно је повећан удео ЈКП-а у продаји погребне опреме, цвећа и каменорезачких услуга.
2. У 2021. години Оснивачу је на име остварене добити из 2020. године исплаћено 33.191. хиљ. динара. У складу са Одлуком о буџету града Београда у Програму пословања за 2021. годину предвиђено је да се Оснивачу пренесе 85% нето добити остварене у 2020. години.
3. На основу МРС 19, важећих Рачуноводствених политика и Колективног уговора предузећа из 2018. извршен је актуарски обрачун дугорочних резервисања за накнаде запосленима по МРС 19 - као актуарски обрачун по основу будућих исплата отпремнина за одлазак у пензију и јубиларних награда. По обављеном актуарском обрачуну, за 2021. годину евидентиран је актуарски губитак 34.398. хиљада динара. Пошто је претходни актуарски обрачун (из 2020.) имао актуарски добитак од 4.800. хиљ. динара, докњижена је негативна разлика од 39.198. хиљ. динара. По наведеном актуарском обрачуну за 2021. годину евидентирани су трошкови у износу од 36.170. хиљ. динара, као и приходи у износу од 2.229. хиљ. динара (негативан нето ефекат 33.941. хиљ. динара).

4. На основу извештаја адвоката, и консултације са правним заступницима Предузећа у 2021. години извршена су резервисања у износу од 119.562. хиљ. динара, искључиво на основу једног судског спора за одузето земљиште који је велике вредности, где је предузеће тужено као крајњи корисник, а на основу најновије доступне документације.
5. Предузеће је ликвидно и солвентно. Дугорочне обавезе у износу од 115.475. хиљада динара односе се на обавезе по судским споровима за одузето земљиште које у поступку извршења и за које је рок плаћања 10 година у једнаким тромесечним ратама. Остало су краткорочне финансијске обавезе, такође везане за судске спорове за одузето земљиште које доспевају до годину дана. У оквиру дугорочних обавеза 2021. евидентирано је и 1.456. хиљ. динара обавеза по основу лизинга, на основу примене МСФИ 16.
6. Коефицијент ликвидности који утврђујемо половином сваког месеца за претходни, говори да смо ликвидни. У потпуности поштујемо рок плаћања од 45 дана за измирење својих обавеза ка добављачима, што документујемо РИНО обрасцем који редовно шаљемо Министарству финансија.
7. Уз друштвено одговорно пословање предузеће тежи остварењу примерене добити у пословању, даљем расту прихода уз спорији раст расхода уз исти број преминулих лица на годишњем нивоу. Ради унапређења пословања, улагање у објекте и опрему, као и у гробнице и гробна места, увек има приоритет. Обезбеђење потребног броја гробних места и гробница, веће хигијене и безбедности на београдским гробљима као и континуирано улагање у имовину, биће приоритет и у наредном периоду.

8. НЕФИНАНСИЈСКО ИЗВЕШТАВАЊЕ

8.1. Мисија предузећа

Датум који се сматра почетком постојања данашњег Предузећа је 17. август 1886. године, када су на Новом гробљу извршене прве сахране. Од те године почиње организовано сахрањивање умрлих по правилима сахрањивања установљеним 1885. године.

У условима савременог тржишног пословања, повећане комерцијализације и нелојалне конкуренције у свим делатностима (па и у овој коју обавља наше комунално предузеће) и нових тржишних захтева корисника услуга, ЈКП "Погребне услуге" има своју мисију која се огледа у следећем:

- основна сврха постојања предузећа је квалитетно и стандардизовано пружање погребних услуга уз поштовање свих закона из ове области, на београдским гробљима која су нам поверена на управљање од стране Оснивача.
- афирмисање у јавности пословног имица предузећа као угледне и поштоване куће, која својим пословним стилем, високом етиком и пуним пијететом обједињује вредности хуманости и љубави према човеку, с једне, и модерног пословног приступа, с друге стране;
- сузбијање и елиминисање нелојалне конкуренције у области погребних услуга;
- постизање што бољих комерцијалних и маркетиншких ефеката;
- формирање јавног мњења широког и трајног поверења у предузеће као најсолиднијег и најпоузданијег партнера у домену погребних услуга, као и потврђивање поверења у његовог Оснивача, који брине о својим грађанима у њиховим најтежим тренуцима.

8.2. Визија предузећа

Током 2022. године неопходно је задржати правац рада и пословања од претходних дванаест година, како би се реализовали развојни циљеви предузећа који су и социјално веома одговорни, као и циљеви које је поставио наш Оснивач – град Београд - а који се односе на

висок квалитет погребних услуга које пружамо у комуналној делатности која нам је поверена, уз константно остваривање добити у пословању.

8.3. Циљеви предузећа

- Обезбедити потребан број гробних места за редовне сахране (око 5.000 је потребно годишње).
- Ради стандардизације у квалитету погребних услуга које пружамо, поштовати све стандарде који прописују сва три Стандарда управљања квалитетом које поседујемо:
 - ✓ Политика квалитета - ISO 9001:2015
 - ✓ Политика заштите животне средине – ISO 14001:2015
 - ✓ Политика здравља и безбедности на раду – OHSAS 18001:2008
- Даљи раст прихода уз спорији раст расхода, уз исти број преминулих лица на годишњем нивоу. Раст прихода је условљен повећавањем учешћа предузећа у броју продатих погребних опрема, продаји додатних услуга у оквиру делатности и вршењу каменорезачке делатности у односу на претходни период. За овај циљ се искључиво боримо легалним и легитимним средствима против нажалост врло нелојалне конкуренције на тржишту погребних роба и услуга. У реализацији овог циља нам је потребна и помоћ Оснивача, кроз већ са наше стране иницирану промену Градске одлуке о сахрањивању и одржавању гробаља, како би се створио коректан тржишни амбијент у пружању свих погребних услуга.
- Уз друштвено одговорно пословање, предузеће тежи остварењу примерене добити у пословању, што је потврђено претходних година.
- Остварена добит нам омогућује улагање у основна средства изнад обрачунате амортизације, што шири материјалну основу за даљи развој предузећа. И поред наше обавезе да остварену добит вратимо у буџет Града Београда, претходних година смо значајно инвестирали у основна средства изнад обрачунате амортизације уз одржану ликвидност предузећа.
- У континуитету у наредном периоду из сопствених средстава улагати у изградњу нових гробних места, у уређење гробаља, као и повећавати безбедност и хигијену на нашим гробљима. Како данас изгледају наша гробља, а како је то било пре само десетак година – ове крупне позитивне промене видљиве су на сваком кораку, а то нам и грађани стално потврђују у свакодневном контакту.
- Будући да је рад предузећа све дигитализованији, води се рачуна о појачаној заштити система и података. Ради минимизирања ризика од оштећења или губитка података, радимо на додатном подизању знања и свести сваког запосленог у овом домену.

8.4. Запослени

Наши запослени су највећи капитал којим располажемо, а континуирани развој запослених и тимски рад су једно од кључних начела предузећа. У циљу подстицања индивидуалног развоја запослених, перманентно се организују додатне обуке и тренинзи. Води се рачуна о родној равноправности, а посебна пажња се поклања сузбијању родне и било које друге неравноправности на радном месту. Вредности којим се придаје нарочит значај су:

- ✓ Одговорност – одговорност сваког запосленог је одговорност целог предузећа
- ✓ Транспарентност – отворена и фер комуникација креира транспарентно радно окружење
- ✓ Иновативност – сви предлози су добро дошли, јер само тако проналазимо боља решења
- ✓ Стручност – знање је наша будућност.

Посвећени смо поштовању највиших етичких стандарда, закона и прописа. Све новине значајне за пословање су пажљиво и благовремено испраћене од стране стручних служби. У свим секторима предузећа континуиран је мониторинг индикатора корупције.

8.5. Купци и добављачи

Посебан акценат се ставља на контролу пословања са купцима и добављачима. Што се тиче купаца, веома нам је значајно да су задовољни нашим услугама, и отворени смо за све сугестије, рекламације, и др. С обзиром на постојање нелојалне конкуренције од стране приватних погребних предузећа и агенција, трудимо се да потрошаче привучемо дискретним оглашавањем преко медија и друштвених мрежа, и да их у потпуности испоштујемо професионалним, фер и коректним односом.

Наши односи са добављачима изграђени су на темељима поверења и интегритета. Настојимо да успоставимо дугорочне партнерске односе кроз испуњење међусобних очекивања, и континуирано побољшавамо сарадњу.

8.6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Нарочита пажња се посвећује безбедности и здрављу на раду, као и очувању животне средине. Посебна служба у оквиру предузећа стара се о благовременој набавци ХТЗ опреме, средстава за хигијену, периодичним здравственим прегледима запослених, слању на опоравак и рехабилитацију радника који раде тешке физичке послове, и др. Осим тога, организују се и периодична испитивања материјала и опреме за рад.

Концепт друштвене одговорности и дугорочне одрживости је неодвојиви део пословне стратегије предузећа, као и очување ликвидности, стабилности и унапређење оперативне ефикасности на свим пољима.

У Београду, 24.06.2022. године

Директор сектора
за економско-финансијске и комерцијалне послове

Наташа Симеуновић